

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐
มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ หรือไม่

ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งความเห็นของจำเลยเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตาม
มาตรา ๒๖๔ รวม ๒ จำนวน คือ

จำนวนที่หนึ่ง คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๓๒/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวง
อุบลราชธานี โจทก์ นายสำรอง จันทะวงศ์ กับพวกรวม ๘ คน จำเลย

จำนวนที่สอง คดีหมายเลขดำที่ ๒๗๗๕/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการประจำศาลแขวง
อุบลราชธานี โจทก์ นางมน สามิตา จำเลย

จำนวนที่หนึ่ง โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เวลากลางวัน จำเลย
ทั้งแปดได้บังอาจร่วมกันกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ

ก. จำเลยทั้งแปดได้บังอาจร่วมกันมีสุราแช่ บรรจุอยู่ในถังพลาสติกสีดำ จำนวน ๕ ถัง
ปริมาณน้ำสุราแช่ ๒๐๐ ลิตร และบรรจุในกระติกน้ำ จำนวน ๑ กระติก ปริมาณน้ำสุราแช่ ๕ ลิตร
รวมปริมาณน้ำสุราแช่ทั้งหมด ๒๐๕ ลิตร ไว้ในครอบครอง โดยจำเลยทั้งแปดรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุรา
ที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ข. จำเลยทั้งแปดได้บังอาจร่วมกันมีสุรากลั่นบรรจุขวดสีน้ำตาล จำนวน ๖๒๓ ขวด รวมปริมาณ
สุรากลั่น รวม ๓๘๕.๓๗๕ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยจำเลยทั้งแปดรู้อยู่แล้วว่าเป็นสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืน
ต่อกฎหมาย

ค. จำเลยทั้งแปดได้บังอาจร่วมกันมีเชื้อสุราบรรจุอยู่ในบับ จำนวน ๑ บับ น้ำหนัก ๑ กิโลกรัม
ไว้ในครอบครอง ทั้งนี้จำเลยทั้งแปดไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และจำเลยทั้งแปด
มิได้เป็นผู้ซื้อหรือได้เชื้อสุราดังกล่าวมาจากผู้ได้รับใบอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ ทวิ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๖ มาตรา ๑๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

จำเลยต่อสู้ว่ามีได้กระทำความผิดตามฟ้องและยื่นคำร้องว่า พระราชบัญญัติสุรา มาตรา ๔ และ มาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

สำนวนที่สองโจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เวลากลางวัน จำเลย ได้บังอาจกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายกรรมต่างกัน กล่าวคือ

ก. จำเลยได้บังอาจทำสุรา คือสุราแช่ มีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน ๑๕ ดีกรี ซึ่งสามารถดื่มกินได้ มีอาการมีเมามาเช่นเดียวกับน้ำสุรารัฐบาล บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๔๐ ใบ ปริมาณน้ำสุราแช่ รวม ๑,๗๔๐ ลิตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตหรือเจ้าพนักงานสรรพสามิต ผู้ทำการแทนอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ข. จำเลยได้บังอาจทำสุรา คือสุรากลั่น มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า ๑๕ ดีกรี ซึ่งสามารถดื่มกินได้ มีอาการมีเมามาเช่นเดียวกับน้ำสุรารัฐบาล บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๒ ใบ แกลลอนพลาสติก จำนวน ๕ ใบ ปริมาณน้ำสุรากลั่นรวม ๑๒๕ ลิตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตหรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ทำการแทน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ค. จำเลยได้บังอาจมีน้ำสุรา คือสุราแช่ ซึ่งมีแรงแอลกอฮอล์ ไม่เกิน ๑๕ ดีกรี บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๔๐ ใบ ปริมาณน้ำสุราแช่ รวม ๑,๗๔๐ ลิตร ไว้ในครอบครองโดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ง. จำเลยได้บังอาจมีน้ำสุรา คือสุรากลั่น ซึ่งมีแรงแอลกอฮอล์ ไม่เกิน ๑๕ ดีกรี บรรจุในถังพลาสติก จำนวน ๒ ใบ แกลลอนพลาสติก จำนวน ๕ ใบ ปริมาณน้ำสุรากลั่นรวม ๑๒๕ ลิตร ไว้ในครอบครอง โดยจำเลยรู้อยู่แล้วว่าเป็นน้ำสุราที่ทำขึ้น โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

จ. จำเลยได้บังอาจขายสุราแช่ สุรากลั่น ซึ่งเป็นสุราที่ทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ ให้แก่ประชาชนทั่วไป ในปริมาณขวดขนาด ๐.๗๕๐ ลิตร ราคา สุรากลั่นขวดละ ๔๐ บาท สุราแช่ขวดละ ๑๐ บาท อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย

ฉ. จำเลยได้บังอาจมีภานะ เครื่องกลั่นสำหรับทำสุรา คือถังเหล็กเปิดปาก เจาะรูข้าง จำนวน ๑ ใบ กะละมังอะลูมิเนียมก้นเกลี้ยง จำนวน ๑ ใบ ท่อคงคาและแป้นรองรับสุรา จำนวน ๒ อัน กระทะอะลูมิเนียมก้นเกลี้ยง จำนวน ๑ ใบ สายยางพลาสติก จำนวน ๑ เส้น และขาเหล็ก วงกลม ๓ ขา จำนวน ๑ ตัว ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต หรือ เจ้าพนักงานสรรพสามิตผู้ทำการแทน

ขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๓ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องและยื่นคำร้องว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ และ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และ มาตรา ๘๗

พิเคราะห์แล้วคดีทั้งสองสำนวนที่ศาลแขวงอุบลราชธานีส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ มีประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นเดียวกันจึงให้รวมสำนวนทั้งสองเข้าด้วยกัน และพิจารณาวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน

ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดย คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และ องค์การอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๓๒ “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนด ไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๘๓ “รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม”

มาตรา ๘๗ “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ค้ำครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็น ทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการ รักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค”

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วย “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยรัฐธรรมนูญกำหนด ให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจ ทางการเมือง ให้รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ตามมาตรา ๘๓ ให้รัฐ ต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด ตามมาตรา ๘๗

ดังนั้น ที่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ บัญญัติ ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือ เป็นผู้ซื้อ หรือ ได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว เป็นเรื่องที่กำหนดให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ใน ครอบครอง ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๗ ซึ่งเป็นเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐดังกล่าว

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ซึ่งบัญญัติว่า บทบัญญัติใดของกฎหมายขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ หมายความว่า จะต้องอ้างว่าบทบัญญัติมาตราใด ของกฎหมายว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใด จึงจะทำให้บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับ ไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จะอ้างบทกฎหมายมาตราใดว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

โดยตรงไม่ได้ เพราะไม่มีบทบัญญัติมาตราใดของกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๒ ก็เช่นเดียวกัน ทั้งสองมาตรา รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้ ใครจะล่วงละเมิดมิได้และบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ขณะกระทำมีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เป็นกระบวนการกล่าวอ้างเพื่อใช้เชื่อมโยงมาสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีกฎหมายมาตราใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวได้

ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” มาตรา ๔๖ มีเจตนารมณ์ให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเอง การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน สำหรับจารีตประเพณี ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนก็ให้อนุรักษ์ไว้แต่สิทธิตามที่กล่าว จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัตินี้

.....

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

“เชื้อสุรา” หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมักหรือเชื้อใด ๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้”

มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุราหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะรับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว”

เห็นว่า ความในมาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ ... แล้ว ซึ่งความในมาตรา ๒๔ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือขายเชื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตนั้น เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปตามเงื่อนไข ดังนั้นพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖

ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้ในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ แต่ขอบเขตแห่งสิทธิในทรัพย์สินและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอาจมีได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้ทำสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และวรรคสอง ว่าการออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หมายความว่า กฎหมายต้องการให้ผู้ทำหรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตก่อน มาตรา ๒๕ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตามความในมาตรา ๒๔ หรือเป็นผู้ซื้อ หรือได้มาจากผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว และความในมาตรา ๒๔ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือขายเชื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต หมายความว่า กฎหมายดังกล่าวต้องการห้ามมิให้ผู้ใดมีเชื้อสุรา เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่ว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่อาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ บัญญัติให้สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินสามารถมีกฎหมายจำกัดสิทธิได้ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งด้วย เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ตามที่ผู้ร้องโต้แย้งดังกล่าวแล้ว เห็นว่ากฎหมายต้องการให้ได้รับใบอนุญาตก่อน ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบกับ มาตรา ๔๘ บัญญัติให้กระทำมิได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงเป็นการระบุดังนั้นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ หากผู้ร้องปฏิบัติตามกฎหมายย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญของสิทธิของบุคคล อันเป็นสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มิได้มีข้อความเกี่ยวกับการตีบมรดกและสิทธิของบุคคลในการตีบมรดก จึงไม่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคสอง

ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติยกเว้นเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพไว้ว่า เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค หรือประโยชน์สาธารณะอื่น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาต่อไปว่า “เชื้อสุรา” ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ มีความหมายอย่างไร

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๗ ซึ่งวินิจฉัยว่า “แบ่งข้าวหมก” ไม่ใช่ “เชื้อสุรา” ตามความหมายของพระราชบัญญัติสุรา มาตรา ๔ เท่ากับศาลรัฐธรรมนูญรับรองคำว่าแบ่งเชื้อสุรา หรือเชื้ออื่นใด ๆ ซึ่งเมื่อหมกกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้ว สามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้ ไม่ได้เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม อย่างไม่ใด ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ จึงไม่ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๗

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ